

KULDMUNA

NR 62**DETSEMBER 2015****SA LOED TABASALU LASTEAEDE TIBUTARE UUDISTELEHTE**

JA ONGI LÄBI SEE AASTA 2015.

VIIMASEL PÄEVAL SAGIVAD MAJAS MÕNED ÕPETAJAD JA LAPSED, PEOD PEETUD, KINGID SAADUD JA MEEL RÕÕMUS, ET UUS AASTA KOHE-KOHE KÄTTE JÕUDMAS. SEL AASTAL LIITUS TIBUTARE PEREGA KAKS RÜHMATÄIT 3-AASTASEID, SAIME ENDALE 3 UUT TUBLIT TÖÖTAJAT, REMONTISIME JÄLLE MAJA NING MEIE PONNISTUSI PÄRJATI TAAS HEA LASTEAIA RAJALEIDJA TIITLIGA. AASTA LÖPPU JÄÄB MEENUTAMA LAPSEVANEMA POOLT ALGATATUD KORJANDUS MALI LASTEKODU LASTELE, MILLE EEST SUUR TÄNU KÕIGILE LASTEVANEMATELE!

*JÕULUSOOJUST HINGE
SELLES ARGIPÄEVA HALLIS,
RAHU, MIS KESK ELUKÄRA
PÜSIV ON JA KALLIS!*

HEAD UUT AASTAT!
LEA TREIBERG

DETSEMBRIKUU KULDMUNAST SAAB LUGEDA:

- DIREKTOR LEA AASTA KOKKUVÕTET, LK 1;
- ÕNNITLEME JAANUARIKUU SÜNNIPÄEVALAPSI; LK 2;
- VÄÄRTUSKASVATUSE KONKURSITÖÖ TÕI TIBUTARELE TIITLI, LK 2;
- UUEST MÄNGUST: "LÄBI VÄÄRTUSTE MATKARAJA TARGEMAKS JA PAREMAKS", LK 3-4;
- KES ON MIKIDE UUS ÕPETAJA ELEN, LK 5-6;
- TOREDAST JÕULULAADAST TIBUTARES, LK 7;
- KUIDAS TIBUD TÄHISTASID 100 PÄEVA KOOLILAPS, LK 8;
- KRÕLLIDE MATKAST „VALGUST OTSIMAS“ MURASTE METSAS, LK 9;
- PRAKTIKANT ULJANA MEENUTUSI ÕPETAJAPRAKTIKAST TIBUTARES, LK 10;
- KUIDAS TIBUTARES JÕULUSID TÄHISTATI, LK 11-12;
- DIREKTORI ÕPPEKÄIGUST NORRASSE, LK 13-17;
- KUIDAS VALMISTADA MAITSEV KODUJUUSTUKOOK, LK 14.

ÕNNITLEME SÜNNIPÄEVALAPSI:

9.jaanuar - **SIRJE REINLA** (Nakside rühma õpetaja)

10.jaanuar - **PILLE PUUSSAAR** (Tibude rühma õpetaja-abi)

18.jaanuar - **MERILIN VIHAND** (Sipsikute rühma õpetaja)

31.jaanuar- **GALINA SERGEJEVA** (Nakside rühma õpetaja abi)

**TARTU ÜLIKOOLI EETIKAKESKUS
TUNNUSTAS TIBUTARE LASTEAEDA HEA
LASTEAED 2015 STATUUDIGA**

Tabasalu Lasteaed Tibutare – Hea lasteaia rajaleidja 2015

Tartu Ülikooli eetikakeskus tunnustab „Hea lasteaia rajaleidja“ tiitli ja logoga õppeasutust, mis teeb õppeasutuse arendamisel head tööd, pöörates tähelepanu iga lapse individuaalse arengu toetamisele koostöös eri osapooltega. Tunnustatavad lasteaedad oskavad tehtud tööd eneseanalüüsi vormis hinnata.

**Tabasalu Lasteaeda Tibutare tunnustame mitmekülgse
väärtusalase tegevuse, väärtuste mängu “Tibu seiklused
väärtustemaal” väljatöötamise ja kasutamise ning aktiivse
koostöö eest lastevanematega.**

**Väärtuskasvatuse
meelespea**

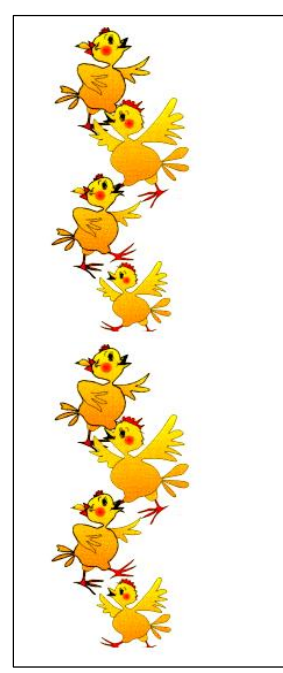
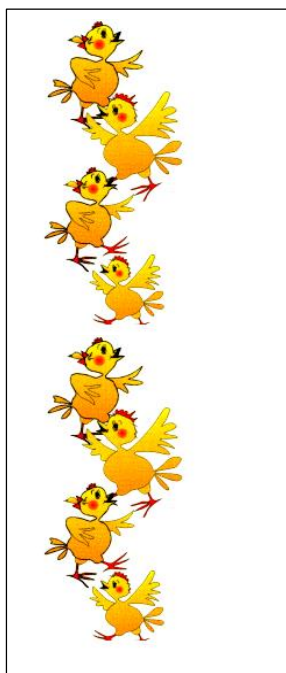

Tibutare lasteaias poolt võttis tiitli vastu õpetaja Ave Peebo
Foto: <http://www.eetika.ee/et/uudised/vaartuskasvatuse-kool-2015>

Muumide rühma õpetaja Helin Laimets koostas ja kunstiõpetaja Ave Peebo joonistas Tibutarele oma väärtustemängu. Loe autori selgitust, mis avaldatud veebiajakirjas

Läbi „Väärtuste matkaraja“ targemaks ja paremaks

Hoolivus, sallivus, ausus, austus, abivalmidus, julgus ja sõprus – need on väärtused, mida Tabasalu lasteaia Tibutare lapsed läbi lauamängu „Väärtuste matkarada“ õpivad ja kasutavad.

Need väärtused aitavad meie lapsi elus edasi ning on abiks otsuste langetamisel tulevikus. Lauamäng „Väärtuste matkarada“ on mõeldud eelkooliealistele lastele mängimiseks, et lapsed läbi mängu õpiksid tundma väärtusi, mis neid igapäevaselt puudutavad. Mängu koostamise idee sündis seoses lasteaia ühest õppekasvatuse põhisuunast lähtuvalt, milleks on väärtuskasvatus.

Lauamäng on värviküllane ja lastepärane. Tegelased, kellega saab koos matkarajal seigelda, on Tibutare lasteaia kaheksa rühma nimategelased: Muumimamma, Sipsik, vares Vaksi Naksidest, part Pifu, Miki, Tibud koos kanaemaga, kass Triibu, vigurdaja Kröll ning kaks kõrvaltegelased, kelleks on südamehiir Kargamel ja Poku Puupea.

Nende tegelaste abiga koos matkates õpivad lapsed selgeks selle, kuidas märgata üksteist igapäevaselt, millal ja kuidas abi pakkuda ning kuidas targemaks ja paremaks saada.

Mängu eesmärk on õpetada lastele hindama neid lihtsaid väärtusi. Eelkõige materiaalsele maailmale keskendumise kõrval õpivad lapsed läbi mängu emotsionaalset intelligentsust ning austust ja armastust meid ümbritseva vastu.

Väärtuste matkaraja koostamisele aitasid kaasa lasteaia kunstiõpetaja Ave Peebo, kes joonistas toredad lastepärased pildid ja teksti ning mängureeglid kujundas kunstiliselt Eda Mamontov. Suur aitäh neile.

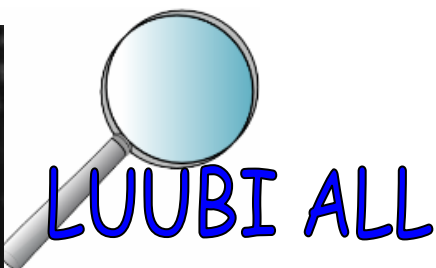
Lauamäng „Väärtuste matkarada“ on õppevarana kingituseks Tabasalu lasteaed Tibutarele lasteaia juubelisünnipäevaks.

Loodan siiralt, et lauamängu mängimine aitab kaasa meie väikestel tibutarelastel empaatilisemateks ja hoolivamateks muutuda. Aitab lastel maailma läbi uudishimulike silmade vaadata.

Helin Laimets

Allikas: <http://www.lasteaed.net/2015/10/30/labi-vaartuste-matkaraja-targemaks-ja-paremaks/>

TIBUTARE UUS ÕPETAJA MIKIDE RÜHMAS

Nimi: Elen Anger

Sünniaeg, tähtkuju: 28.06.1992, Vähk.

**Kellena Sa Tibutares töötad?
Õpetajana.**

Kaua Sa oled Tibutares töötanud?
Tibutares alustasin 26. oktoobris 2015 ning
töötan Mikide rühmas õpetajana.

**Kuidas sattusid lasteaeda tööle? Mis
meeldib sulle sinu töö juures kõige**

enam? Lasteaias töötamist alustasin Tallinna Meelespea Lasteaias. Tahtsin teenindajatööle vaheldust. Kuna olen alati jumaldanud lastega olemist ja aja veetmist, proovisin huvi pärast kandideerida õpetaja abi kohale. Alustasin seal asendajana (nii õpetaja abi kui ka õpetaja), enamasti olin õpetaja abi aiarühmades, suvel töötasin sõimerühmas asendusõpetajana ning peale seda olin natukest aega täiskohaga õpetaja abi. Tänu suvisele õpetajatööle tekkis huvi õppida lähemalt antud eriala ja astusin sisse Tallinna Ülikooli alushariduse pedagoogi erialale, kus käin töö kõrvalt kaugõppes.

Oma töös pean tähtsaks omavahelist koostööd ja häid suhteid töökaaslaste vahel. Mulle meeldib oma töös kõige enam see, et ma saan olla loominguline, aktiivne ja julge. Õpetajatöö on väga vaheldusrikas, oled muusik-näitleja-tantsija-õpetaja kõike korraga. Töö teeb meeldivaks laste siirus ja otsekoheus, omavaheline koostöö ja suhtlus lapsevanematega. See on suur rõõm, kui lapsed usaldavad sind.

Mis on lasteaias töötamise juures kõige raskem? Mõtteid ja toredaid ideid on nii palju, mida lastega teha sooviks, ning tihtipeale jääb ajast puudu. Päeva tipphetkeks on laste naer ja siiras rõõm, kuid aeg-ajalt tuleb tegeleda kurjapisikuga, mis muudab töö mõnikord emotsionaalselt kurnavaks.

Mida pead oluliseks töös lastega (laste kasvatamisel)? Peamine on olla lastele eeskujuks, väga tähtsaks pean viisakust, teineteisega arvestamist, üksteise aktsepteerimist ja kuulamist ning tervislikku eluviisi. Oma tööd korraldan nii, et lastel oleks huvitav õppida midagi uut ning tore veeta oma päevi lasteaias, tähtsaks pean mängu ja läbi mängu millegi huvitava õpetamist või tegemist.

Sinu enda lasteaiakogemus

(lapsepõlv)? Minu lapsepõlv möödus

rõõmsalt, mänguliselt ja õnnelikult.

Lapsepõlvekodu on mul Toilas, looduskaunis ja

vaikses kohas. Ümberringi elas palju

eakaaslaseid, kellega sai enamuse ajast õues

joosta ja mängida. Mul olid ääretult toredad,

kindlakäelised ja enesekindlad õpetajad; meil

oli väike rühm ning kõikidest minu

lasteaiakaaslastest said Toila Gümnaasiumis

koolikaaslased. Minu „lapsepõlv“ sai kiire lõpu

peale 9. klassi lõpetamist, kui lendasin pesast

välja ja astusin Noarootsi Gümnaasiumi

õppima, mis asub väikeses Pürksis (kui vaadata Eesti kaarti, siis hoopis teisel pool kui Toila).

Sealt sain oma iseseisvuse ja oskuse ise hakkama saada.

Millised on sinu huvid ja hobid? Juba noorest peast hakkasin tegelema muusikaga,

lõpetasin muusikakoolis klaveri eriala, tänu oma emale on mul ka huvi käsitöö ja lugemise

vastu. Aeg-ajalt teen ka sporti.

Mida tahad veel endast rääkida? Olen oma peres vanim laps, mul on ka vend Marko

(20) ning õde Liis (15).

Lapsi mul veel pole, kuid mul on armas karvane kass nimega Mischa.

9. DETSEMBRIL TOIMUS TIBUTARES
TORE JÕULULAAT.
TÄNAME MEIE TUBLISID HOOLEKOGU
LIIKMEID, KES OLID ETTEVÕTMISE
EESTVEDAJAD!

IGAL RÜHMAL OLI OMA LAADALAUD, Kuhu VANEMAD JA LAPSED OLID
MEISTERDANUD KAUNEID JÕULUKINGITUSI JA -MAIUSTUSI.

JÕLUKOHVIKU LAUD OLİ RIKKALIK: KÕIKI
OLİ, NII SOOLAST KUI MAGUSAT.

JÕULULAADA TULU KASUTATAKSE
LASTELE ÕPPEÄIKUDE KORRALDAMISEKS.

„100 PÄEVA KOOLILAST“

8. detsembril täitus Tibude rühmast kooli läinud lastel 100 päeva koolis käimist. Seda tulidki 18 last koos oma vanematega lasteaeda ühiselt tähistama, olid nad ju meie rühma kooliminejate esimene lend! Jällenägemise rõõm peegeldus nii laste kui vanemate silmist. Taaskohtumine tekitas sooja tunde! Lapsed rääkisid, kuidas neil koolis läheb ning imestasid, et rühm on ikka samasugune nagu nende ajal.

Lapsed olid rõõmsameelsed ja vallatud. Nende toimetamiste vahele pakkusime välja ristsõnade lahendamist ning kõik 18 tublit lahendajat said autasuks šokolaadist medali. Edasi toimus lastel mäng juba lasteaiapäevilt väljakujunenud sõpradega. Patrik, Daaniel, Kris, Mathias ja Kessu toksisid jalgpalli. Sõbrannad Marileen, Maris ja Eliise mängisid omaette. Melina, Meribel, Mirelle ja Emma ehitasid klotsidest maju, mängiti nukunurgas. Igaüks leidis endale tegevust.

Emad olid katnud rikkaliku laua ja tundsid end hästi koolielust muljeid vahetades. Tore oli näha, et ka osa isasid ei pidanud paljudeks kohale tulla. Ära minnes tehti nalja, et 200 päeva pärast võiks jälle kokku saada... Mõne aja pärast küll, miks mitte? Seega uute kohtumisteni ning soovime lastele kõikide nende soovide täitumist uuel aastal!

Ene, Vaike, Pille.

KRÕLLID KÄISID MURASTE METSAS VALGUST OTSIMAS

RETKE JUHIKS OLI ÕPETAJA ANDE. PÕNEV RETK ALGAS TELGIS ISTUDES LÕKKE ÜMBER. SEDA INDIAANLASTE TELKI KUTSUTAKSE TI-PI-KS.

ÕPETAJA ANDE JUTUSTAS MEILE KA, KUIDAS VANASTI JÕULE PEETI, MIDA TEHTI JA SÕÖDI. VAADATI KA KUU MÄRKE, EI OLNUD SIIS KALENDRIT EGA ELEKTRIT. MEIE VÕTSIME METSARETKELE KAASA LATERNAD TEED VALGUSTAMA.

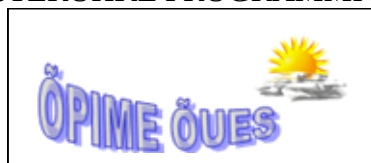
JUTUD RÄÄGITUD SUUNDUSIME ÕUE, KUS KÕIGEPEALT MÄNGISIME VANA AJA RAHVAMÄNGE JA SIIS LÄKSIME RETKELE- KÕIGIL LATERNAD KÄES.

VAATLESIME JA UURISIME, MILLINE NÄEB METS JA TAEVAS VÄLJA JUST SELLES VALGUSES. MIDA ME KUULAME JA MIS LÕHNASID TUNNEME?

PEALE METSARETKE SUUNDUSIME TAGASI TELKI, KUS MEID KOSTITATI SOOJA MURASTE TEEGA JA SOOLAUBADEGA, MIS OLID KA VANARAHVA JÕULUTOIT. TEE JA OAD MAITSESID HÄSTI.

LÕPUKS RÄÄKISIME OMA MULJETEST, MIS KÕIGE ROHKEM MEELDIS JA MEELDE JÄI. LASTELE MEELDIS IKKA ENIM PIME AGA PÕNEV METS.

TÄNAME MURASTE LOODUSKOOLI ELAMUSTEROHKE PROGRAMMI EEST!

SOE TEE MAITSES PÄRAST MATKA HÄSTI

7 NÄDALAT PRAKTISEERIS KIISUDE RÜHMAS LASTEAIAÕPETAJA AMETIT TLÜ ÜLIÕPILANE ULJANA.

Kallid Tibutare töötajad!

Ma tahan tänada teid, et võtsite mind vastu Tibutarre! Tibutare lasteaed on väga tore koht, kus igaüks tunneb end turvaliselt ja mugavalt. 26 oktoobril, kui ma astusin majja, kohe tundsin, et asun hubases kodus, kus kõik nii lapsed kui ka õpetajad on alati hea tujuga. Kõik rühmaruumid on väga hubased ja valgust täis. Kõik mängunurgad ja mänguasjad on väga mugavalt paigutatud. Mulle väga meeldis lasteaia keskkond ja kõige rohkem mulle meeldis see, et lasteaias toimub tähtpäevade ja pühade tähistamine ning traditsioonide jälgimine, et lapsed teadsid, millal mis päeva tähistatakse ja kuidas. Mina saan julgelt öelda, et mul on väga, väga vedanud nii lasteaia kui ka minu rühmaõpetaja Kaiega, kes on minu kõige suurem tugi ja toetus. Mina olen väga õnnelik et olin praktikal Kiisude rühmas, kus on suurepäraseid õpetajad Kaie ja Joy, õpetaja abi Aili ja kallid lapsed. Mina sain väga palju teadmisi ja kogemusi töötades Kaiega! Ta on tõeline õpetaja, kes õpetas mulle, kuidas teha nii, et lapsed oleks alati huvitatud, et nendel oleks põnev. Me tegime kõike mida sai teha- käisime metsas matkamas, olime mere ääres, meil olid põnevad õppekäigud, me meisterdasime palju, voolisime, kleepisime, joonistasime, kirjutasime, arutlesime, jagasime oma kogemusi ja õppisime juurde uusi oskusi. Kaie andis mulle väga palju teadmisi, alati aitas mind, soovis mulle ainult head ja suunas mind, oli alati kõrval. Kaie on minu eeskuju.

Ma tänan Teid tuhat korda! Suur tänu Ailile, kes on tõeline abi! Alati aitas, kohe pakkus huvitavaid ideid ja alati oli ta hea tujuga. Soovin ka tänada liikumisõpetajat, et ma sain lastega seal koos olla ja jälgida kuidas toimuvad tema väga huvitavad õppetegevused. Tänan ka muusikaõpetajat, kes aitas mind ja kes andis mulle võimaluse koos lastega osaleda tema muusikategevustes. Tänan ka kunstiõpetajat, kelle kunstitegevust külastasin.

Suured tänud juhendajale ja õppealajuhatajale, et võtsite mind vastu ja aitasite, ilma teieta mina ei oleks saanud Tibutarese praktikale.

Ma olen väga õnnelik, et mul oli võimalus teiega koos olla. Majas on suurepäraseid õpetajad ja lapsed. Mulle väga meeldis, et olete kõik sõbralikud ja Tibutare maja on nagu suur kodu ja inimesed, kes seal on- suur ja sõbralik pere! Ma väga loodan, et saan teile edasi abiks olla ja kui teil on vaja abi või te vajate uut õpetajat, ma olen alati valmis teid aitama!

Lugupidamisega ja kohtumiseni,

Teie suur sõber Uljana!

JÕULUD TIBUTARE LASTEAIAS

11

Jõulupidudeks ettevalmistus algas juba novembrikuus, mil hakkasime lastega õppima laule päkapikkudest, jõuluvana tulekust ning lumest, mida ka jõludeks maha ei sadanud. Vaatamata sellele, et jõulupidude aegu oli maa must ja porine, olid lapsed rõõmsad ning elevil. Jõulupidude trall algas meil 15. detsembril ning lõppes nädala pärast, 22. detsembril. Nii pikka jõulupidude pidamise aega ei mäletagi. Iga pidu kujunes väga toredaks, südamlikuks ning laulude ja tantsude rohkeks ettevõtmiseks. Eks neid laule ja tantse sai teadlikult rohkem kavasse pandud seoses muusika-aastaga, mis saatis meid meie ettevõtmistes kogu aasta vältel.

KRÕLLID JÕULUPEOKS PIPARKOOKE
VALMISTAMAS

IV ADVENDI HOMMIKUL LAPSED
JÕULUMUINASJUTU KUULAMAS

Sipsikute ja Muumide rühma lapsed pidasid pidu koos – lapsed jälgisid huviga tummade näitlejate tegevust, kes andsid oma mänguga edasi õpetliku ja südamliku loo jänes Jeenu ja karu Kaaro sõprusest. Lugu õpetas lastele, kuidas olla sõbra suhtes hooliv, tähelepanelik ning täita sõbrale antud lubadus. Lapsed laulsid, tantsisid ning mängisid kellukestega muinasjutu vahele toredasti ja vapralt.

Tibude rühma lapsed vaatasid jõulupeol varjuteatrit, mis oli laste jaoks väga põnev ja huvitav. Etenduse vahepeal lapsed laulsid lumest, linnukesest, päkapikust ja teistest armsatest tegelastest ning tantsisid kellukestega ja sõbraga koos. Jõulutaati pindi pärast etendust otsima ning laste kilgete järgi sain aru, et leidsidki selle tegelase oma rühmast üles.

Mikide rühma peol oli juhtunud selline lugu, kus jänes, orav, päkapikk ja karu seiklesid lumises metsas ning otsisid õiget teerada, mis viiks metsajõulupeole. Ei leidnudki nad õiget kohta üles, kuid jõuluõhtul juhtub imesid ning hoopis jõuluvana leidis muinasjutu tegelased lumises metsast ning pidu peeti sealsamas. Lapsed ilmetasid etendust ilusate laulude, tantsude ja kellukesemänguga. Küll nad laulsid ja tantsisid hästi!

Krõllide rühmal oli sel aastal pisut isemoodi jõulupidu. Lapsed kuulasid peol jõulumuinasjuttu „Väikeste asjade valgus“ ning loo vahepeal laulsid ja lugesid luuletusi. See oli väga mõnus, kodune ning hingeline olemine. Lõpuks saabus ka

jõuluvana, kellega koos tantsiti ja lauldi. Igal lapsel oli kingituse saamiseks ka luuletus või laul ära õpitud. Armas ja südamluk pidu oli!

Kiisude rühm soovis sel aastal teha jõulukontserdi, mis õnnestus suurepäraselt. Panime ilusa ja kõlava punkti muusika-aastale. Lapsed laulsid tõesti kõlavalt ning tantsisid väarikalt. Jõuluvana aga ei tahtnud ega tahtnud Kiisude juurde jõuda ning lastel tuli ise minna teda otsima. Oi seda rõõmu ja elevust, kui jõuluvana Kiisude rühma akna tagant möödudes rühma jõudis.

NAKSIDE LAPSED KELLAMÄNGU
MÄNGIMAS...

...JA JÕULU-UUDIST RÄÄKIMAS

Naksid rühm soovis sel aastal pidada rahvuslikud jõulud, pannes selga rahvariided ning mängides ja trallitades peol koos emade-isadega. Väga vahva, lõbus ja sisukas pidu oli. Tore oli vaadata, et ka mõnel emal-isal olid seljas rahvuslikud riided. Lapsed jaksasid pärast ka jõuluvana tantsida ning paki saamiseks luuletust lugeda või laulda. Pidul oli tõeliselt lustlik, perekeskne ning hoogne!

Piilude rühm pidas jõulupidu Vääna Külakojas, kuhu ma küll minna ei saanud, kuid lapsed laulsid peol julgelt ja vapralt ka ilma minu kohalolekuta. Olete ikka tublid küll, Piilude lapsed!

Pärast nädalast jõulutralli istusin ja mõtlesin endamisi – küll olid sel aastal mõnusad, rahulikud ja hingelised peod! Aitäh teile kõigile, kes selles jõulutrallis osalesid!

Jälle on täis saamas üks aastaring. Aitäh kõigile Tibutare lasteaia suurtele ja väikestele, tänu kellele võin öelda, et on olnud toimekas ja teguderohke aasta! Ilusat ja säravat 2015 muusika-aasta lõppu!

Muusikaõpetaja Birgit

NAKSID
KOOS
MUUSIKA-
ÕPETAJAGA
ESINESID KA
TIBUTARE
KODUSTELE
LASTELE

Õppereis Norras, detsember 2015

Detsembri algul oli mul võimalus osaleda Harjumaa Alusharidusjuhtide Ühenduse ja Harjumaa Omavalitsuste Liidu poolt korraldatud õppereisil, eesmärgiks tutvuda alushariduse töökorraldusega Norra lasteaedade näitel. Seekordne õppereis viis osalejad Norra edelaosasse, Rogalandi maakonda.

Bryne rodohekk

Magma Geopark

Külastasime Time kommuuni ning selle lähiümbruse linnasid Bryne, Egersundi ja maakonnakeskust Stavangeri.

Pikemalt peatusime Time valla administratiivkeskuses Bryne linnas. Time vallas on kokku 22 munitsipaal- ja eralasteaeda, 8 kooli ja tervisekeskus. Sel sügisel ühendati seni eraldiseisvad asutused ühiseks keelekümbluskeskuseks, kus toimub intensiivne Norra keele ja kultuuri õpetamine teisest keelekeskkonnast tulnud elanike (alates lasteaiast kuni täiskasvanuteni välja).

2.detsembril kohtusime Time valla administratsiooniga ning gruppidesse jaotatuna külastati tervisekeskust, avatud päevahoidu, keelekümbluskeskust, Kvernelandi lasteaeda ja Spordilasteaeda. Lisaks kutsus meid Norras võõrustanud eralasteaia omanik Kathrine tutvuma tema erilise Talulasteaiaga, kus lastel on võimalik osaleda talutöodes ja loomakasvatuses.

3.detsembril toimus väljasõit UNESCO nimistus olevasse Magma Geoparki ja Egersundi linna, kus avati jõuluturg. Paar päeva hiljem oli samas piirkonnas suured üleujutused ja tee Egersuni üldse suletud. Lund selles Norra osas võib näha ainult kõrgemate mägede tippudes ja vihm on igapäevane. Bryne linnapilt üllatas

rododendronihekkidega ja luuderohuga, mis ei ole just tavapärased põhjamaa taimed. Põhjuseks Atlandi ookeani ja Golfi hoovuse lähedus, mis hoiab kliima sooja ja niiske.

4.detsembril ennelõunal olid erinevad grupid Bryne luterliku kiriku lasteaias, Hauglandi eralasteaia ja Spaderbakkeri lasteaia, pealelõunal külastasime koos Jærbarnhageni eralasteaeda.

Mänguväljak

Võimlemisruum

Lasteaiad alluvad Norras Haridusministeeriumile, neil on riiklik õppekava ja seda täidavad lisaks munitsipaallasteaedadele ka eralasteaiad. Haridussüsteemi üheks osaks on ka psühholoogiline nõustamine ehk PPT teenus. Esmast nõustamist osutatakse Time vallas tervisekeskuses. Tuge pakutakse lastele, õpilastele, lapsevanematele, rasedatele (õpiraskused, lugemis- ja kirjaoskuse puudujäägid, psühholoogilised või sotsiaalsed probleemid jne). Erispetsialistid on tööl omavalitsuse juures ja nad teenindavad ka allasutusi vastavalt vajadusele (tellides teenust kohapeale). Näiteks logopeedid ei tööta otse lasteaia, kuid läbi nõustamiskeskuse on võimalik tellida logopeed lasteaeda kohapeale, kus ta õpetab ja juhendab pedagooge, kes omakorda kasutavad õpitut abivajaval lapsel.

Lasteaedades tehakse tööd ühe õppekava alusel, eraldi lasteaia õppekava ei koosta. Õppekavas on 7 valdkonda, s.h. keel ja kirjandus, kunst, loodusteadused jne. Lapsed lähevad kooli 6-aastaselt. Klassid komplekteeritakse sünniaasta järgi (ühes klassis lapsed sünniajaga 01.01-31.12). Kool algab juba augustist.

Lasteaed on Norras väga populaarne. 85% 1-2 aastastest lastest käib lasteaia. Erivajadustega lapsed käivad tavarühmades, erirühmi- ja lasteaedu ei ole. Lasteaiatasu on erinev ja sõltub pere sissetulekust, kuid ei tohi sellest moodustada

üle 6% ja mitte üle 2360NOK (u 260€). Maksu makstakse 11 kuu eest aastas (1 kuu laps puhkab).

Täiskasvanute ja laste suhe rühmades on järgmine:

- ✓ 0-2 aastaste laste rühmas 3 last ühe täiskasvanu kohta
- ✓ 3-6 aastaste laste rühmas 6 last ühe täiskasvanu kohta

Rühma personal:

- ✓ Õpetaja, nüüdne nimetus pedagoogiline juhendaja- kõrgharidusega, tööaeg 7,5 tundi päevas, millest 6 tundi lastega ja 1,5 tundi ettevalmistavad tegevused;
- ✓ Assistent- keskkooli koos erialaainetega keskkooli juures (nn kutseharidus), tööaeg rühmas 7,5 tundi päevas.

Norras on üldine tööaeg 7,5 tundi päevas ja 37,5 tundi nädalas. Puhkus on kokku 5 nädalat, millest 4 suvel ja 1 talvisel ajal.

Lasteaed on avatud 7:00-16:30, on ka erandeid. Seadusest lähtuvalt võib laps käia lasteaias maksimaalselt 9 tundi päevas ning iga laps peab puhkama lasteaiast vähemalt 4 nädalat, sealhulgas 3 nädalat järjestikku ja suvel. Lapsevanem teatab lasteaiale hooaja algul, millal nende laps on puhkusel.

Norra lasteaedades magavad lapsel lõunat ainult kuni 3-eluaastani. Võimalusel toimub magamine vankrites ja õues. Meie poolt külastatud ühes lasteaias oli ka ruum magamiseks, milles õhutemperatuur +15C. Lapsevanem ütleb, kas ja kaua tema laps peaks magama. Peredes on tavapärane, et lapsed pannakse kodus magama juba kell 20, et vanematel oleks aega ka isekeskis olla.

Jahe magamistuba

Lauad seinal

Suurim vahe Eesti ja Norra lasteaedades puudutab just tervist ja sellega seonduvat. Lapsed on väga liikuvad ja karastatud. Vähemalt 50% lasteaiapäevast möödub õues. Lastel on seljas ilmale sobivad riided- õhuke villane soe pesu vettpidavate kombede all, jalas kummikud. Õuealad on rohkem sisustatud, kui rühmaruumid, kuid palju käiakse ka matkamas ümbruses ja kaugemal. Lasteaedades olid kasutusel nn rattakärud, kus täiskasvanu väntab ees ja taga on katusega kätuse kohti 4-6 lapsele.

Matkarattad

Turnimisala

Hommikuti rühma sisenedes on kohe esikus kraanikausid vee ja seebiga, kus kõik sisenejad pesevad käed puhtaks.

Toitlustamine ei ole igal pool organiseeritud ja sooja toitu pakutakse vähestes kohtades. Võileivad-joogid paneb kaasa lapsevanem või tehakse kohapeal koos lastega, nende söömine toimub samuti jooksvalt õuealal, terrassidel.

Planeeritud tegevused toimuvad ilmast sõltumata ja ükski matk ei jää ära, kuna sajab vihma ☺ Haigused tülitavad lapsi harva, kuid kui laps jääb lasteaias haigeks, kutsutakse vanem järgi. Haiguseks loetakse palavikku üle 38C.

Rühmaruumid on puhtad ja pigem väikesed. Kasutusel on multifunktsionaalne mööbel, kus näiteks lauad kinnitatakse seinale (klapplaua põhimõttel), kui mängimiseks on ruumi vaja. Väikesed toad on erineva sisutusega- matid ühes toas, lauamängud teises, kolmandas hoopis vahendid kunstitegevusteks jne. Eraldi muusika- või liikumisõpetajaid lasteaedades pole. Pedagoogiline juhendaja koos assistentidega viib läbi kõik tegevused, mida õppekava ette näeb. Ja kõigis meie külastatud lasteaedades olid pedagoogidena tööl ka mehed.

5.detsembril lahkusime armsast Bryne linnast ja suundusime Stavangeri, mis on tuntud kui naftapealinn ja suuruselt kolmas linn Norras. Väga tormise päeva sisustasime laevareisiga fjordide vahel ning tutvusime linna vaatamisväärsustega. Ja jõudiski kätte 6.detsember ning kojusõit, mis vaatamata tormisele ilmale läks õnnelikult.

Printsess herneteral õppevahend

Mängutuba

Suur tänu õppereisi korraldamise eest kuulub Veskitammi Lasteaia direktorile Rita Klein`ile ja Alusharidusjuhtide Ühendusele ning rahastamise eest suur täna Harjumaa Omavalitsuse Liidule ning Harku Vallavalitsusele.

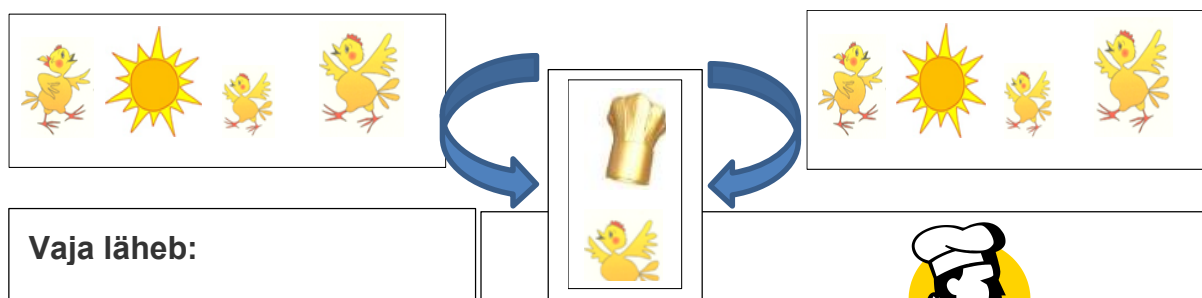
Lea Treiberg

RUBRIIK:

LASTEAIA KÖÖK SOOVITAB

KODUJUUSTUKOOK
TOORMOOSIGA

Vaja läheb:

- 1kg maitsestatamata kodujuustu (nt. TERE 4% kodujuust)
- 3 muna
- 20g (2spl) mannat
- veidike vaniljet
- noaotsaga soola
- **vormi määrimiseks võid ja mannat**

Kastmeks:

- 250g vaarikaid (sobivad nii värsked, kui ka külmutatud)
- maitse järgi suhkrut

Valmistamine:

Pane ahi 180°C peale soojenema.

- Lisa kodujuustu hulka lahti klopidud muna, manna, suhkur, vanilje ja sool.
- Sega kõik ühtlaseks seguks.
- Määri sobiv vorm (paremini sobib kinnine, kuid võib kasutada ka lahtikäivat) ning määri võiga, lisa manna ja kata kogu või mannaga (keeruta mannat vormis). Ülejäänud manna võid pakki tagasi panna.
- Kalla segu vormi, aja ühtlaselt laiali ning küpseta ahjus 180°C juures 20-30 minutit.
- Kastmeks püreesta vaarikad koos suhkruga. Külmutatud marjade puhul sulata neid veidike enne püreestamist.
- Serveeri kodujuustuvorm jahtununa vaarikakastmega.

Head isu!

**RÕÕMSAT UUT AASTAT,
KOHTUMISENI JAANUARIS!
REELI SIMANSON**